

άλλα Πανεπιστήμια για τὸν ἐργάτη. Γιὰ νὰ γίνουμε δλ' αὐτὰ καὶ νὰ κρατήσουμε ἀνοιχτὰ καὶ δλα τὰ παλιά σχολεῖα ἔπρεπε νὰ κατανηκίσουμε πλήθος ἀπὸ ἐμπόδια. Ἰσα μὲ τώρα πετύχαμε νὰ μορφώνονται χάρισμα καὶ χάρισμα νὰ τρώνε οἱ μαθητὲς καὶ φοιτητὲς, σὲ λίγο θὰ πετύχουμε καὶ νὰ ντύνονται χάρισμα ἄλλοι οἱ σπουδαστὲς. Ὅλες μας τίς ἐκπολιτιστικὲς ἰδέες δὲν μπορούμε νὰ τίς βάλουμε σήμερα μπροστά, γιατί περνοῦμε ἀνάμεσα ἀπὸ πολιτικὲς καὶ πολεμικὲς ἀνωμαλίες».

Ἐδῶ καὶ λίγες βδομάδες ἀνοίχτηκε στὴ Μόσκα τὸ «Πανεπιστήμιον τοῦ Ἐργάτη». Ὅ,τι ἔγινε εἴτανε συγκινητικώτατο. Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς φοιτητὲς εἴτανε ἐργάτες, ἐργάτιδες καὶ στρατιῶτες τῆς Κόκκινης Φρουρᾶς, ποὺ βλέπουνε τώρα ζωντανὸ τῶναιρό τους γιὰ τὴν παιδεία. Ἐκείνη τὴν ἡμέρα μιλήσανε ἀπὸ τὴν ἔδρα τρεῖς ἐργάτες κ' ἓνας καθηγητὴς, ντυμένοι τῆς ὥρας. Αὐτὴ τὴ στιγμή παίχτηκε κεῖ πέρα ἓνα δράμα συγκινητικὸ γιὰ τὸν κόσμον. Τὸ δράμα αὐτὸ εἴτανε: «Ἦρθε ἡ παιδεία τέλος ἀνάμεσα στὸ λαόν!»

Τὸ λαϊκὸ αὐτὸ Πανεπιστήμιον ἔχει διάφορες Σκολὲς καὶ παραρτήματα, σύμφωνα μὲ τὰ κοινὰ πανεπιστήμια. Οἱ περισσότερες Σκολὲς εἶναι γιὰ πρακτικὲς σπουδὲς κ: ἄλλῃ ἢ μόρφωση ἔχει σκοπὸ νὰ δημιουργήσει πολῖτες ἐπιστήμονες γιὰ τὴν πρακτικὴ ζωὴ. Οἱ σπουδαστὲς στέλνονται ἀπὸ τὰ διάφορα διαμερίσματα τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας, διαλέγονται ἀπὸ τὰ τοπικὰ Σοβιὲτ καὶ δλα τὰ ἔξοδά τους πλερώνονται ἀπὸ τὰ Σοβιὲτ.

Αὐτὸ τὸ ἐργατικὸ πανεπιστήμιον στὴ Μόσκα, δὲ θὰ μολοῖ νὰ λειτουργήσῃ τὸ παλιὸ αὐτοκρατορικὸ Πανεπιστήμιον, κ' ἔτσι ἡ συνειδησμένη θεωρητικὴ μόρφωση θὰ ἔξακολουθήσῃ κανονικὰ, μὲ τὴ διαφορὰ πὺς ὁ δρόμος σ' αὐτὴ εἶναι πιά ἀνοιχτὸς καὶ γιὰ τοὺς ἐργάτες, ποὺ ἄλλοτε δὲν μπορούσαν νὰ ὄνειρευτοῦνε τέτοιο πράγμα. Γιὰ συμπλήρωση τῆς κλασσικῆς καὶ τῆς πρακτικοτεχνικῆς παιδείας, γίνεται φροντίδα γιὰ τίς καλὲς τέχνες, τὴ νέα φιλολογία καὶ τὴ μουσικὴ. Πλήθος θεάτρα ἀνοιχτήκανε στοὺς ἐργάτες, καινούριες ἔκδοσες ζυγγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς καὶ νέες σκολὲς γιὰ Καλὲς Τέχνες ἰδρυθήκανε παντοῦ.

Πῆγα ὁ ἴδιος σὲ κόμπουσα Σοβιετικὰ θεάτρα κ' εἰμὲνα κατάπληκτος μὲ τὸ σεβασμὸ ποὺ εἶδα νὰ δείχνουνε οἱ ἐργάτες γιὰ τὰ θεατρικὰ χτῖρια. Τὰ φροντίζανε σὰ νὰ εἶναι πραγματικὰ δικὰ τους, γιατί ἔβρουνε πὺς εἶναι ἰδιοκτησία ἄλλου τοῦ λαοῦ, καὶ ἡ εἴσοδος εἶναι λεύτερη σὲ ἄλλους. Οἱ ἐργάτες πάνε σ' αὐτὰ τὰ θεάτρα μὲ τὴν φαμίλια τους καὶ διδάχονται ἀπὸ διαλεχτοὺς ἠθοποιούς, ἀκούγονται κλασσικὰ μελοδράματα κ' ἄλλα ἔργα ἀρχαῖα, νεώτερα καὶ νέα. Δέκα ἄλλα θεάτρα ἰδρυθήκανε στὴ Μόσκα ὅπου μπορεῖ νὰ πάει καθένας, μὰ μὲ πληρωμὴ. Κάθε ἐργατικὸς σύλλογος ἢ σωματεῖο ἀγοράζει γιὰ κάθε παράσταση ἑκατοστάτους ἀπὸ εἰσιτήρια, ποὺ τὰ μοιράζει μὲ οὐκὸντο στοὺς συντρόφους. Τέτοια θεάτρα γίνανε καὶ παντοῦ ἄλλοῦ στὴ Ρωσία, ἀνάλογα σὲ κάθε πόλιν. Οἱ ἐργάτες ποὺ πρωτίτερα περνούσανε τίς ὥρες τῆς τεμπελιάς τους στὶς βρώμικες ταβέρνες, πίνοντας βότκα, τώρα πάνε στὸ καθαρὸ καὶ μεγαλόπρεπον θεατρὸν τους, ἀκούγοντας τὴν ὁπερὰ τους καὶ τὴν ἐξανθρωπιστικὴν μουσικὴν τους.

Τὸ ποτὸ τῆς βότκας πέρασε πιά στὴν ἱστορία. Ὀλίγη ἢ Ρωσσία εἶναι σήμερα τέλεια «στεγνὴ». Στὴν Πετρούπολιν ἔμαθα κρυφὰ πὺς μπορούσε κανεὶς νὰ βρεῖ λαθραῖα βότκα, μὲ 39 δολλάρια τὸ μπουκαλάκι ἓνα μπουκαλάκι κονιάκ κόστιζε 60 δολλάρια, γιατί κάθε ποτὸ εἶναι ἀπαγορευμένο. Σὰν ἀρχισε ὁ πόλεμος ὁ Τσάρος σκέφτηκε ν' ἀπαγορεύει μὲ οὐκὸντο τὸ ποτὸ τῆς βότκας καὶ τῶκαμε. Μὰ παντοῦθε ἀκούγοντανε διαμαρτυρίες κ: ἀγανάχτηση. Ὁ Τσάρος σήκωσε ἀπὸ τὸ μουζικο τὴν εὐχαρίστηση τῆς βότκας, δίχως νὰ τοῦ δώσει καμὴν ἄλλη διασκέδαση. Οἱ Μπολσεβίκοι ἀπαγορεύσανε τὴ βότκα, μὰ προσέφερανε στὸ Ρῶσσο θεάτρα, κοντσέρτα, διάλεξες, μορφωτικὲς ἐκδόσεις, βιβλία, ζυγγραφικὲς. Σήμερα ἄλλοι οἱ Ρῶσοι ζοῦνε φτηχισμένοι δίχως βότκα. Ἄλλοι σὰ θὰ πάψει ὁ πόλεμος κ: ὁ ἀποκλεισμὸς τῆς χώρας τους, ἄλλοι θὰ μένουν ἰκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν καινούρια ζωὴ ποὺ τοὺς δώσανε τὰ Κόκκινα Σοβιὲτ ἀπὸ ἐργάτες, χωριάτες καὶ στρατιῶτες.

ΦΡΑΖΙΕΡ ΧΟΥΝΤ

ΚΑΤΩ ΤΗ ΜΑΣΚΑ!...

Κύριε Δελημούσο,

Ἔβλεπα στὸ δελτίον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου νὰ ἐπαινεῖσθε στὴν ἴδια οὐκοφαντία ἐναντίον μου, ὅτι δηλαδὴ ἐγὼ ἀπὸ προσωπικὴ ἐμπάθεια καὶ οὐμφορολογικὸς λόγους κατεδίκασα τὰ «Ψηλὰ Βουνά».

Πάντα θυμὸς ἐπίστενα πὺς τὸ λάθος νὰ δημοσιεύσετε λόγια, ποὺ μπορεῖ νὰ λέγει κανεὶς στὸ θυμὸν του, θὰ τὸ ἀποκρύνεται.

Εἶναι φρόνιμον νὰ μὴν κινεῖ κανεὶς τὸν ἀγάθον.

Ἄν εἴχατε τὴν ἐξουσία αὐτὴ καὶ εἶσι θεοῦ ἀπαράτημον νὰ πῶ τὰ ἐξῆς:

Τὸ σημεῖμά μου ἐκεῖνον, καθὼς ποτὸ καλὸ ἔρετε, σιγήχτηκε σὲ ὄρισμένες ἀναμφισβήτητες κατηγορίες. Ἀπόδειχνε ἄτι τὸ βιβλίον τοῦ Κράτους οὐσιματικὰ καὶ ἐσκεμμένως καταργοῦσε τὴν ἔννοια τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἐθνους, ἢ πὺς εἶναι ἡ βάση τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς. Τὸ ἀπόδειχνε μάλιστα, φαίνεται, ἴσου κορὰ, ποὺ σεῖς ἄλλοι, οἱ ὅποιοι μὲ κινεῖνα τρόπο δὲ θὰ δεχόσαστε νὰ σὰς κατηγορήσουν γιὰ ἐπανάστατες, ὁμολογώντας ἄτι ἡ παράλειψη αὐτὴ, νὰ μπει δηλαδὴ στὸ βιβλίον ἡ ἔννοια τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδος, ἔγινε ἀπὸ ἀτιροσεξία, διορθώσατε ἀμέσως τὰ «Ψηλὰ Βουνά» σύμφωνα μὲ τίς ἐποδείξεις μου.

Κ' ἐρχομαι τώρα καὶ σὰς ἐρωτῶ: Ἄν τὸ βιβλίον σὺς ἦταν γραμμένον, ὅπως οἱ Νόμοι ὀρίζουν, γιατί τὸ διορθώσατε; κ: ἄν δὲν ἦταν, ὅπως δὲν ἦταν, ἀποῦ ἡ διορθώση ἔγινε, γιατί ἔξακολουθεῖτε νὰ μὲ οὐκοφαντίζετε;

Τὴ κρίμα ἀλήθεια! Ἐγὼ ἓνα περιμένα ἀπὸ σὰς, ἔπειτα ἀπὸ τὸ δημοσίεμά μου, νὰ θυγῆτε καὶ νὰ ἠορᾶτε:

— Αὐτὸ εἶναι τὸ βιβλίον ποὺ γράγαμε. Αὐτὸ πιστεύουμε καὶ μ' αὐτὰ εἴμασε θέβαιον πὺς θὰ προκόψουμε. Ἄν σὰς ἀρέσει, εἰ δ' ἄλλως, παραιτοῦμίστε.

Ὅχι νὰ πασιζέτε ν' ἀρηθῆτε τοὺς ἐαυτοὺς σας, παραχώνοιτες ἐκ τῶν ὀστέρων στὸ βιβλίον Κράτους ἔννοιας ποὺ δὲν ἀποτελοῦν τὴ δικὴ σας ἰδεολογία καὶ ἔπειτα νᾶχετε τὸ ἀνήκοιστον θάρρος νὰ μᾶς βρίζετε κ: ἄλλας...

Αὐτὰ γιὰ τὴν ὥρα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ